

Кратка история на скит „Св. Андрей“

В живописната местност в района на Карея, където сега се издига скитът „Св. Андрей“, в първите години от зараждането на монашеството в Света гора се появили отшелниците. Малко над мястото, където е сега скитът, духовният родоначалник на всички светогорци, преподобният Атанасий положил началото на атонския си монашески живот. В региона на скита, от 10. до 15. век е съществувала обител (монидрия), наричана „Ксистра“ или „Ксесту“.

Но историята на скита започва в средата на 17. век с идването на нашия ктитор, Атанасий Пателарос.

Атанасий е роден в края на 16. век в Крит и в този смутен период от турското господство става патриарх на Константинопол. На този пост обаче остава кратко и след оттеглянето си идва в Атон. Тук открил келия, посветена на св. Антоний Велики, която обновил, като се надявал да прекара там остатъка от живота си.

По-късно Атанасий заминава за Украйна и издъхва в Лубенския Преображенски манастир през 1654 г. Светите му мощи били нетленни, седнал, както бил погребан. И до сега, прославен сред светците, той е известен в Русия като св. Атанасий Лубенский Седящий, Константинополски патриарх.

Килиите му в Атон по-късно стават основа за скита и оттогава, заедно с по-късно добавеният празник на свети Андрей, почита паметта на преп. Антоний и патриарх Атанасий.

Духовната връзка на региона с Константинопол по-късно се засилва с пристигането през 1768 г. на друг оттеглил се патриарх, Серафим II. Серафим

разрушава старата сграда и на нейно място построява нова, вече посветена не само на св. Антоний, но и на апостол Андрей. Промяната е значителна. Сградата била наречена „сарай“, което на турски означава „дворец“,

защото по онова време била най-голямата и най-красивата в Карея. Това наименование останало впоследствие и за скита. Серафим, като патриарх, обявява за патронен празник на патриаршията празника на св. Андрей, който, според традицията, проповядва евангелието във Византия и ръкополага първия вла-

дика на града. След оттеглянето си създава новата си атонска църква подобна на „Света София“ (в миниатюра) и я посвещава на апостолския основател на константинополската църква. Тя все още съществува, срещуположна на главната църква на св. Андрей.

Около един век след властването на Серафим, през 1841 г., килиите са дадени от манастира Ватопед на двама руски монаси, Висарион и Варсануфий. През 1849 друг патриарх, Антим IV, ги издига до „скит“. През този период числеността на братството бързо нараства, строят се големи сгради, които да подслонят новите братя. През 1867 г. се полагат основите на новата голяма църква на св. Андрей, която е осветена от друг оттеглил се патриарх, Йоаким III, през 1900 г. Там се съхранява челна кост на св. Андрей, излъчваща сладко благоухание.

В началото на 20. век скитът се разраства неимоверно. Разцветът му обаче е кратък. Избухването на Първата световна война и последвалата революция в Русия донасят неочаквани обрати и катастрофални резултати. Почти веднага след завършването на последната сграда неизбежен ефект от събитията е невъзможността потенциални монаси от СССР да пристигат в Света гора. През 1958 г. пожар унищожава западното крило и библиотеката на скита, а през 1971 г. умира последният от старото братство, монах Сампсон.

След 20 години, през 1992 г., ново гръцко-говорящо братство носи нов живот за скита и през 2001 г. пристигането на няколко млади монаси с проигумен Ефрем носи надежда за бляскаво бъдеще.